

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/746
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2024/42
Karar Numarası : 2024/198
Başvuran : M. S. Ö.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. İyi hâl değerlendirilmesinde düşük puan verilmesi neticesinde mağduriyet yaşandığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik kapsamında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen 80 eşik puanını aşan ve erken iyileşme gösterdiği kanaatine varılan iyi halli hükümlü hakkında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma kararı verilebildiğini,

b. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 10/5/2022 tarihli ve 2022/5075 sayılı Dönem Değerlendirme Kararı ile 11/11/2021-10/5/2022 tarihleri arasında altı aylık döneme ait puanının 57,75 olarak belirlendiğini,

c. Eğitim ve öğretim servisi iyileştirme planı kapsamında İstanbul Üniversitesinde lisans programına devam etmesine rağmen kendisine önerilen eğitim öğretim planı olmadığını, bulunduğu ceza infaz kurumunda birçok kurs, ders ve etkinliğe kendi isteğiyle katıldığını, eğitim ve öğretim servisi iyileştirme programı süresince tutum ve davranışlarında somut olarak tespit edilen herhangi bir olumsuzluk ve motivasyon eksikliği bulunmadığını ve bu durumun dönem değerlendirme kararında da açıkça belirtildiğini, bulunduğu ceza infaz kurumunun kendisinden gelişim göstermesini istediği tüm kriterleri eksiksiz olarak yerine getirdiğini, yerine getirememiş olduğu kriterlerin kendisinden kaynaklı olmayıp bulunduğu ceza infaz kurumunun imkanlarının kısıtlılığı ve kanuni gerekçelerden kaynaklandığını ve bu kriterlerin değerlendirme raporunda "uygulanamaz" olarak işaretlenerek puanlamaya dahil edilmediğini iddia ederek kendisine ileilmeyen 11/11/2021-10/5/2022 dönemine ait gelişim değerlendirme raporlarının tarafına iletilmesini talep etmektedir.

3. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Puanlamaya dayalı iyi hal değerlendirmelerine 1/1/2022 tarihinde başladığı, hükümlülerin bireysel özellikleri nedeniyle haklarında puanlama yapılması mümkün olmayan kriterler hakkında "uygulanamaz" şeklinde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

değerlendirme dışı bırakma seçeneğinin mevcut olduğu, "uygulanamaz" olarak değerlendirilen kriterlere ait puanların hükümlünün gelişim göstermesi beklenen başka bir kriter aktarılmasının sağlandığı, puanlama sistemi ile değerlendirme kriterleri içerisinde yer alan bazı kriterler hakkında "uygulanabilir/uygulanamaz" seçimi yapılabildiği, iyi hal değerlendirme sistemi ile ilgili mevzuat hükümleri hakkında tüm hükümlü/tutukluların bilgilendirilmesi ve bu mahiyetteki dilekçeleri mahallinde cevaplandırılması hususunda tüm Cumhuriyet Başsavcılıklarına gerekli bilgilendirmelerin yapıldığı,

b. Bunun yanında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları gibi detaylandırılmış elli kriter üzerinden; yönetim, eğitim ve öğretim, psiko-sosyal yardım ile güvenlik ve gözetim servisleri tarafından objektif olarak değerlendirildiği,

c. Mevcut başvuruda geçen iddialara ilişkin olarak ceza infaz kurumu idaresi ve görevli personelin görevleri yönünden herhangi bir kusur ve ihmalinin bulunmadığı, yapılan işlem ve uygulamaların ilgili mevzuat gereğince yerine getirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 10/5/2022 tarihli ve 2022/5075 sayılı Dönem Değerlendirme Kararı ile hükümlü hakkında ilgili servislerce hazırlanan gelişim değerlendirme raporlarına göre 11/11/2021-10/5/2022 değerlendirme dönemi itibarıyla belirlenen dönem puanının 57,75 olduğu ve Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik uyarınca "iyi halli olduğu" yönünde karar tahsis edildiği,

b. Başvuranın söz konusu kararda tarafına 57,75 puan verilmesine karşı Bolvadin İnfaz Hakimliği nezdinde yasal süresi içerisinde itiraz ettiği ve Bolvadin İnfaz Hakimliğinin 1/6/2022 tarihli ve 2022/... esas ve 2022/... sayılı kararı ile şikayetin reddine karar verildiği,

c. Başvuranın 6/7/2022 tarihinde Karşıyaka Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne nakledildiği belirtilmiştir.

5. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

7. Anayasa'nın "*Mahkemelerin bağımsızlığı*" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

9. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(...)"

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek

Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...)"

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'nci maddesine göre; *"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."*

13. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1)Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

15. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

16. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

17. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Hakkında Yönetmeliğin 48. maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmüş olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

18. Bununla birlikte başvuru, başvuranın barındırıldığı Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından hakkında hazırlanan ve 11/11/2021-10/5/2022 tarihleri arasında altı aylık döneme ait dönem değerlendirme kararının eksik olarak hazırlandığı iddiasıyla söz konusu eksikliklerin dikkate alınarak mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkindir. Başvuran bahsi geçen dönem değerlendirme kararına karşı infaz hakimliğine itiraz etmiş, Bolvadin İnfaz Hakimliğinin 1/6/2022 tarihli kararıyla Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesine itiraz yolu açık olmak üzere şikayetin reddedildiği anlaşılmıştır.

19. Başvuranın talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

15/2/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

